

Javne inštitucije morajo bolj odločno nastopiti v boju za davčno transparentnost

Ljubljana, 23. november 2017 – Medtem ko sodišče v Luksemburgu obravnava primer Luxleaks, so danes na posvetu »Vloga javnih inštitucij pri spodbujanju davčne transparentnosti« predstavniki civilne družbe, občin in vladnih inštitucij razpravljali o davčni (ne)transparentnosti podjetij ter iskali učinkovite poti za izvajanje rešitev, kot sta javni register dejanskih lastnikov in javno poročanje po državah. Posvet je pokazal, da imajo javne inštitucije in lokalne oblasti na voljo številne ukrepe za izboljšanje podjetniške davčne kulture.

Razkritje t.i. Rajskih dokumentov je še eno v seriji razkritij, kot so LuxLeaks, SwissLeaks, Panamski dokumenti ali Bahamski dokumenti. Razkritja demonstrirajo, da gre za sistemsko izogibanje davkom in ne le za posamezne primere. Anonimna slamnata podjetja, zastopniki in druge tehnike za prikrivanje lastništva ter pravega namena denarnih tokov otežujejo ali celo onemogočajo identifikacijo dejanskih (fizičnih) lastnikov. EU je leta 2015 sprejela 4. direktivo o preprečevanju pranja denarja, v sklopu katere bi morale vse države članice EU ustvariti registre dejanskih lastnikov. Kljub pritožbam civilne družbe pa ti registri naj ne bi bili javni: dostop do registrov resničnih lastnikov naj bi imeli le državljani, ki lahko dokažejo "upravičen interes".

John Christensen iz mreže Tax Justice Network izpostavlja: »Tržna gospodarstva in liberalne demokracije ne morejo delovati brez davčne transparentnosti. Dokumenti Luxleaksa so razkrili, kako tajni davčni dogovori izkrivljajo konkurenčnost na enotnem evropskem trgu. Sedaj so Rajski dokumenti pokazali, kako bogate elite izkoriščajo davčne oaze za izogibanje davkom. Volivci po vsej Evropi se soočajo s težko izbiro med neenakostjo in oligarhijo na eni strani ter davčno pravičnostjo na drugi strani.«

»Samo visoka raven preglednosti dejanskega lastništva lahko pomaga povrniti zaupanje med javnimi institucijami in širšo javnostjo. Zato zahteva po javnosti registra dejanskih lastnikov ostaja za civilno družbo eno izmed ključnih odprtih vprašanj v sklopu pogajanj o 5. Evropski direktivi o preprečevanju pranja denarja,« izpostavlja Sebastijan Peterka iz Transparency International Slovenia.

Elena Gaita iz Transparency International EU komentira trenutno nastajajočo zakonodajo EU glede javnega poročanja po državah: »V javnem interesu je vedeti, koliko davkov plačajo podjetja in kje ter kakšne dogovore imajo vlade s podjetji glede davkov. Javno poročanje po državah je pomembno zato, ker omogoča javni vpogled v plačilo davkov podjetij državljanom, investitorjem in odločevalcem. Obveznost poročanja samo za EU države in manjše število davčnih oaz je ključni problem trenutnega predloga direktive o

javnem poročanju po državah, saj tako državljani še vedno ne bodo dobili vpogleda v globalne dejavnosti multinacionalnih podjetij.«

Marjan Širaj, vodja Sektorja za statistiko in informiranje v AJ PES, napoveduje slovenski register dejanskih lastnikov: »Vzpostavitev registra dejanskih lastnikov v Sloveniji pričakujemo v prvi polovici decembra. AJ PES želi z registrom vzpostaviti orodje, ki bo pripomoglo k boljši preglednosti dejanskih lastnikov.«

»Po Evropi se odpirajo pobude tudi za lokalne oblasti, da se aktivno vključijo v boj proti izogibanju davkom. Javno naročanje je dober mehanizem za premik v miselnosti, zato bi ga lahko občine koristile tudi za dvig davčne transparentnosti,« poudarja Maruša Babnik, ki za Ekvilib Inštitut pokriva področje davčne pravičnosti.

»Javne finančne institucije, kot je EIB [Evropska investicijska banka], bi morale igrati vidnejšo vlogo pri izboljšanju davčne transparentnosti. EIB investira tudi prek finančnih posrednikov, kar je zelo nepregledno: veliko posrednikov se namreč nahaja v davčnih oazah. Ker je EIB "hišna banka" EU, bi prakse EIB na področju transparentnosti morale biti skladne vsaj z obstoječim pravnim okvirom EU,« opozarja Lidija Živčič iz društva Focus.

Podjetja in posamezniki pogosto skrivajo svoje bogastvo v skladih, fundacijah in podjetjih v davčnih oazah, s čimer si znižujejo davčni račun. To pomeni, da zmanjšajo državne prihodke ter posledično zmanjšujejo javna sredstva, ki so namenjena za zagotavljanje javnih storitev – šol, bolnišnic, cest. Vsako leto davčne oaze skrijejo najmanj 600 milijard dobičkov. Zato jo v tej igri najslabše odnašajo nacionalne vlade in lokalne skupnosti, ki odgovarjajo za zagotovitev najosnovnejših javnih storitev za svoje prebivalce, obenem pa se srečujejo s kroničnim pomanjkanjem sredstev.

Predstavitve in fotografije s posveta so na voljo na <http://focus.si/vloga-javnih-institucij-pri-spodbujanju-davcne-transparentnosti/>.

Več informacij: Maruša Babnik, marusa@ekvilib.org, 040 391 178

Sporočilo za javnost je nastalo v sklopu projektov društva Focus »Financing development and developing finance for EYD 2015: A Pan-European campaign to align European investments in developing countries with the post-2015 MDG framework and the EU policies that promote sustainable growth and poverty reduction« in »CSOs as equal partners in monitoring public finance«, oba s finančno podporo Evropske unije in Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije; projekta Ekvilib Inštituta »Krepitev vloge občin v gibanju za davčno pravičnost in razvoj / Strengthening the role of LAs in Slovenia in Tax Justice related development issues«, ki ga sofinancirata Evropska unija preko projekta »LADDER« združenja ALDA ter Open Society Foundation; zagovorniških aktivnosti Ekvilib Inštituta za sprejetje javnega registra dejanskih lastnikov v EU, ki ga financira Open Society Foundation. Vsebina sporočila je v domeni izvajalcev projektov in v nobenem primeru ne odraža mnenja ali uradnih stališč finančnih podpornikov projektov.